

Gregorianae exceptiones.

in aploꝝ culmine esset p̄m^o ⁊ in bñi-
litate. P̄sare ḡ f̄res charissimi in q̄
mentis t̄nce stetit q̄ illas epl̄as lau-
dant in q̄bo se scriptū vitupabilē in-
uent. Que illa tāta esse māsuertudo
potuit. q̄ animi soliditas ⁊ impru-
batio cogitatio. Ecce a minore suo
rephendit ⁊ rephendi nō dedignat̄.
Nō ad memorias reuocat q̄ p̄m^o in
ap̄latu vocat^o est nō q̄ clauēs regni
celestis accepit. Nō q̄ pet̄a q̄cūq̄ in
terra solueret esset soluta in celo. Nō
q̄ in mari pedib^o ambulauit. Nō q̄ pa-
raliticos ī iesu noie iubēdo erexerat.
Non q̄ egros corporis sui ymbra sa-
nauerat. Nō q̄ mētētes h̄bo occide-
rat. Nō q̄ mortuos oratione suscita-
bat. Ne igit̄ increpationis h̄ba dedi-
gnaret̄ audire ōnia dona q̄ accepe-
rat q̄ si a memoria reppulit: vt vnus
fortiter humilitatis donum teneret.
Quis rogo n̄m si vel extremus ali-
quod signū fecisset a minore f̄re ires-
pat̄ increpationis h̄ba patient̄ audi-
ret. Nihil enī signū fecimus ⁊ si q̄s nos
fortasse de actiōe n̄ra rephēdit statim
intumescim^o. Magnos q̄sdaz nos
taciti cogitamus/virtutes nobis ad
animū deducim^o etiā q̄s n̄ habem^o.
At cōtra pet̄^o cū t̄tutib^o humilis ī
rephēsiōe p̄māsit. Sz sunt nōnulli q̄
nō pet̄rū ap̄stoloꝝ p̄ncipē/sz quen-
dā illo noie q̄ a Paulo est rephēsus
accipiūt. Qui si pauli ap̄li studio-
s̄ba legisset/ista nō dicerēt. Dicitur^o
etenim paul^o cū venisset Pet̄^o antio-
chia in faciē restitit/vt de q̄ petro loq̄
ret ostēderet: in ip̄o sue narrationis
initio p̄misit dices. Creditū ē mihi
euāgelii p̄putū/sicut petro circūcisi-
ōnis. Qui enī operatus est petro in
ap̄latu circūcisiōis: op̄at^o est ⁊ mihi

inter gentes. Patz ḡ de q̄ petro pau-
lus loquit̄ que ⁊ ap̄stolus noiat ⁊ p̄-
fuisse euāgelio circūcisiōis narrat.
Et fuerūt q̄daz q̄ sedaz petri epl̄am
ī q̄ epl̄e pauli sūt laudate dicerēt ei^o
nō fuisse. Sz si euāde epl̄e p̄sare h̄-
ba voluisset loq̄e aliter sentire potuiss-
set. In ea scriptū q̄ppe est voce dela-
p̄sa ad cū huiuscemodi a magnifica
gl̄ia/bic est fili^o me^o dilect^o in q̄ mi-
hi p̄placui. Atq̄ subiungit. Et h̄ac
vocē nos audiuim^o cū essem^o cū ip̄-
so in mōte sctō. Legat itaq̄ euāges-
tiū ⁊ p̄tin^o agnoscent/qa cū vor ista
de celo venit Pet̄^o ap̄la euz deo in

Moralium libro. x. (mōte stetit.
Caritas aut̄ in petro ⁊ minis ter-
rentiū principū fortiter restitit: et in
circūcisiōe submouēda minorz vers-
ba patiēter audiuit. Caritas etiā in
paulo man^o p̄sequētis humiliter p̄-
tulit ⁊ tū in circūcisiōis negociolō-
ge se impares p̄ores sensū audenter
Explicit̄ exceptio (increpauit.
nes d̄ Epl̄a Pet̄i secunda.

Incipiunt exce-

ptiōes ex opusculis b̄ri Gregoꝝ pa-
pe de Epl̄a beati Joānis ap̄li p̄ma.
Ex in hac vita nemo possit ēē ab-
qz pet̄o. Moralium lib. xviij. Cap. i.

Homines

iusti q̄uis in hac
vita ex magna iu-
sticie claritate re-
splendēcat/ncqua
q̄ tū ad purum sordibus peccatoꝝ
carēt Joāne ap̄stolo attestāte q̄ di-
xit. Si dixerim^o qa pet̄m n̄ habem^o i. Job
ip̄li nos seducim^o ⁊ veritas i nobis

Gal. ij.

Ubi. f.

Super epi. Jo. Apost. I. CX LII

Jaco. iij. non est. **A**ffirmat quoque Jacobus quod
Jo. iij. astruit dicens. **I**n multis enim offendi
Jo. iij. in oculo. **P**ropheta enim deprecatur di-
 ces. **N**e iras in iudicium cum seruo tuo
 quia non iustificabit in conspectu tuo ois
 viues. **D**ices etiam iusti quod diu in hac
 carne corruptibili mortali viuunt iu-
 sti quod esse possunt sed contagio culpe
 oino carere non possunt quia corpus quod
 corruptum aggrauat animam et deprimit
 terrena inhabitatio sensus multa co-
 rumpit. **E**t perfectos laudamus (quod
 et iustos imitemur. **I**n homelia. viij.
 sup. **E**zechielem. **C**apitulum. iij.
Jos. ij. **A**duocatum habemus apud patrem
 Aesum christum iustum. **N**ecessario est ut
 nos qui paruuli adhuc sumus perfectorum
 sanctorum et iustorum et laudamus ante nos
 metos oculos ponamus. **I**mitemur qui
 in illis aspiciunt: ut dum ceperimus per
 incrementa crescere possimus ab illo
 duntaxat examine mala que fecimus ve-
 lare. **I**n assuetudine enim fletibus in quibus
 nostra penitentia habemus sacerdotes
 in celis qui interpellat pro nobis: de quo
Joane. di. Si quis peccauerit aduo-
 catum habemus apud patrem iustum christum
 iustum: et ipse est propitiatio pro peccatis
 nostris. **E**cce exiuit animus cum aduocato
 nisi potentiam audimus sed exiuitatio
 ne nostram ut remoueret t. mor. quia ip-
 se qui nobis aduocat est dominus iustus. **N**os
 enim iniusticie causas habemus. iustus
 vero aduocat iniustas causas nul-
 lo modo suscipit nec verba dare pro iniusti-
 tia conuenit. **Q**uid igitur agimus cha-
 rissimi fratres mei. **S**i hoc occurrit
 animo quod agamus. **M**ala que fecimus
 et deseramus et accusemus. **S**criptum
 est. **I**ustus in principio accusator est ini-
 quitatis. **Q**uibus enim peccator conuersus in fletibus
 et iustus esse iustus inchoat: cum ceperit ac-

cusare quod fecit. **C**ur enim iustus non sit
 qui contra suam iniusticiam iam per lacrimas
 seuit. **I**ustus igitur aduocat nisi iustos
 nos defendet in iudicio: quia nolim eum
 suos et cognoscere in et accusamus ini-
 stos. **N**on igitur in fletibus in nostris actibus
 sed i aduocati nostri allegatiōe confidamus.
Quia fides non habet sed operibus con-
 probatur. **I**n homelia sup. euangelium **R**e-
 cumbentibus. **C**apitulum. iij.
Uera fides est que in hoc quod habet
 iudicium moribus non tradit. **D**ic-
 tur est quod de quibusdam falsis fidelibus paulus
 dicit. **Q**ui confitentur se nosse deum factis
 aut negant. **H**inc iohannes ait. **Q**ui dicit
 se nosse deum et mandata eius non custodit
 mendax est. **Q**uod cum ita sit fidei nostre
 veritate in vite nostre consideratione debe-
 mus agnoscere. **T**unc enim facit fides
 les sumus si quod verbis promittimus operibus
 implemus. **I**n die quippe baptismas
 tis oibus nos antiqui hostis operibus et
 oibus populi abrenunciare promissimus.
Itaque unusquisque vestrum ad considerationem
 iua mentis oculos reducat: et si seruat
 post baptismum quod ante baptismum spoli-
 potuit certum est quia fidelis est gaudet.
Sed ecce quod promissum minime seruauit
 ad exercenda praua opera ad concupiscen-
 das mundi populas dilapsus est. **E**t ideo
 minus si ita scit plangere quod errauit.
Apud misericordes namque iudicem nec
 ille tallar habebit qui ad veritatem reuer-
 titur: etiam postquam mentis: quia operibus deo dum
 liberet nostram penitentiam suscipit ipse suo
 iudicio hoc quod errauimus abscondit.
Quia simul se non capiunt in hoc amor
 dei et cupiditas seculi. **M**oralium libro.
 i. viij. **E**t in homelia. v. scilicet de partis
 super **E**zechielem. **C**apitulum. iij.
Dite diligere mundum. **E**sset si
 D ij

Litu. f.
Job. iij.

Gregoriane exceptiones

Has aut infimis delectat aut sumis. Et quanto altiori studio exercet ad summa: tanto maiori fastidio torpescit ad infima. Quantoque acriori cura iardescit ad infima: tanto torpore danabili frigescit a summis. Vtraque enim simul et equaliter amari non possunt. **U**n Joannes apostolus sciens in se spinas amoris seclarij supne charitatis messem germinare non posse: pulcherrime amoris semina pferat de cordibus audientium scilicet ubi manum seclarij amoris spinas eradicat dicens: Nolite diligere mundum neque ea que in mundo sunt. Qui mori ratione subdidit quare: quod si quis diligit mundum non est charitas patris in eo. Ac si aperte dicat: **E**triusque se amores in vno non capiunt: nec in eo seges supne charitatis pullulat: in quo illas spinas infime delectationis necat. Qui eandem rationem primum subdit: et ipsas ex hac infima delectatione nascetes enumerat punctiones di-

1. Jo. ij. cens. **Q**uod omne quod in mundo est concupiscentia carnis est: et concupiscentia oculorum: et superbia vite. **I**deo enim habet aliquid omnes et ultra quod necesse est concupiscunt ut habendo superbiant: et quod hoc aliquid non habet se in cogitationibus extollant. **Q**ui igitur terrenarum rerum amore vincitur in deo nullatenus delectatur. **N**e-

Mat. vi. mo enim potest duobus dominis servire: quod non valet summi transitio: et eterna diligere. **S**i enim eternitatem diligimus: cum terra temporalia in usu non in affectu possidemus.

De membris antichristi. Moralium libro. xxix. Capitulum. v.

Quod antichristi multi facti sunt.

1. Jo. ij. Surgente antichristo iniquorum capite in seculo ecclesie persecutio multum qui nunc ore sunt pro et corde sunt impij: publicata malicia corrumpit: et fide quae spectat tenent tenuerunt cadent. **N**emo au-

tem idcirco se a tali occasione extraneum credat: quia ad illius tentationis percellam se pervenire non existimavit. **Q**uanti tentationis illius tempora non viderunt: et tamen in eius tentationis percella versantur. **C**ayn tempus antichristi non vidit: et tamen membrum antichristi per meritum fuit. **J**udas sevitiam persecutionis illius ignoravit: et tamen iure crucis delictus: et avaricia suadente succubuit. **S**imo diuisus longe ab antichristi tempore extitit: et tamen eius se superbie miraculorum potentiam per se appetendo coniunctus. **S**ic iniquum corpus suo capiti iungitur: et cum in cognitione se nesciat: ei tamen prava actio copulatur. **U**n fit ut in suis operantibus ipse iniquorum auctor antichristus iam appareat: quod necdum venit. **D**icit Joannes ait. **F**ilioli novissima hora est: sicut audistis quod antichristus venit: nunc antichristi multi facti sunt: unde scimus quod novissima hora est. **N**unc quippe antichristi multi facti sunt: quoniam omnes iniqui iam eius membra sunt: que seque per se edita caput suum: male viuendo pervenerunt. **I**n hoc igitur necesse est ut unusquisque nostrum ad cordis sui secretum redeat: et actionis sue damnata primescat: ne meritis exigentibus per districtam iusticiam iudiciorum dei in tantum hominum numerum currat.

De efficaci gratia spiritus sancti. In hominibus. Si quis diligit me. Ca. vi.

Unctio eius docet nos de omnibus. **U**nctio spiritus sancti cordi adsit audientis: otiosus sermo est doctoris. **N**e sermo ergo docti homini tribuat quod ex ore doctus intelligit: quia nihil sit in tantum quod doceat lingua doctoris exteri in vanum laborat. **E**cce vna loquens vocem omnes pariter auditus: nec tamen pariter sensus audite vocis perceptis. **C**um ergo non sit vox dispar: cur-

Ibidem.

Eibi. 6.

Super epist. Joānis. I. CXLIII

in cordibz vestris dispar est vocis in-
telligētia: nisi q̄a per hoc qd̄ vor lo-
queris cōmunit̄ admonet/ est magis
ster interior qui de vocis intelligētia
quosdā specialiter docet: De hac igit̄
vinctioe sancti spūs per Joannē dī.
Sicut vinctio ei⁹ docet nos de om-
nibz. Per vocē ergo non instruit/ qm̄
mens per spm̄ sanctū nō vngit̄. Liber
oclos fidei in virtute opificis huius
artollere/ sparsumqz patres testamēti
novi ac veteri⁹ p̄siderare. Ecce aper-
tis ei⁹ dē oculis fidei/ David/ Amos
Danielē/ Petrū/ Pauluz/ Martheū
intueor: r̄ sc̄tus iste spūs q̄lis sit arti-
fer cōsiderare volo: sed in ip̄a mea cō-
sideratōe deficio. Implet nāqz cytha-
ristā puez/ r̄ psalmistā facit. Implet
pastorē armētariū sycomotoros vellū
cantē r̄ p̄betā facit. Implet abstine-
tē puerū/ r̄ iudicē senū facit. Implet
piscatorē/ r̄ p̄dicatorē facit. Implet
persecutorē/ r̄ doctorē gentiū facit.
publicanū/ r̄ euāgelistā facit. Q̄lis
est artifex iste spūs. Nulla ad discen-
dum mora agit/ in om̄e qd̄ voluerit
mor vt terigerit mentē docet: solūqz
tetigisse docuisse est. Nam humanū
animū subito vt illustrat imutat: ab-
negat hūc repēte qd̄ erat: exhibet re-
pente qd̄ nō erat.

**De immutatioe electorū in specie
diuine claritat̄. Moralū lib. x. viij.
Et in homel. ij. sup̄ Ezech. Cap. vij.**

1. Joā. iij. **S**icut qm̄ cum apparuerit filius
dei ei⁹. Sicut om̄es vt ad san-
ctitatis virtutē surgere valeāt/ ad si-
militudinē mediato: r̄s dei r̄ hoium
Iesu xpi tendūt. Sicut etenim non
essent si hui⁹ hois similitudinē non ha-
berent. In tātū vō q̄sqz sc̄tus ad simi-
litudinē huius hois duxit: inq̄tum:

vitā sui redēptoris imitat. Post hāc
aut̄ similitudinē que nūc moribz tenet/
q̄qz ad similitudinē glorie puenietur.
Dūc etem̄ Joannes dī. Charissimi
nūc filij dei sum⁹: r̄ nōdū appuit qd̄
erim⁹. Scim⁹ qm̄ cū appuerit/ simi-
les ei erim⁹. Qui mor vnde hoc fieri
valeat adiūgit dicēs. Quoniam vide-
bim⁹ eu⁹ sicuti est. Est etem̄ dei est
eternū hūc atqz incōmutabilē pmas-
nere. Nā om̄e qd̄ mutat/ desinit esse
qd̄ fuit: r̄ incipit esse qd̄ nō fuit. Dei
vō est esse/ dissimiliter nūqz esse. Vñ
ad Moysen dī. Ego sum q̄ sum. Et
dices filijs isrl: q̄ est misit me ad vos.
Jacoby q̄qz ait. Apd̄ quē nō est trās-
mutatio/ nec vicissitudinis obumbria:
q̄m videbim⁹ eu⁹ sicuti est: qz p̄ h̄ qd̄
aspicim⁹ ei⁹ essentia nature a mutas-
bilitate nra liberati figimur in eter-
nitate. Immutabimur q̄ppe in ipso
quē videbim⁹: qz morte carebim⁹ vt
dendo vitā: mutabilitatē nostrā trās-
cendem⁹ vidēdo imutabilitatē: cor-
ruptionē nulla tenebimur vidēdo in
corruptionē. Erit aut̄ tunc similitudo
hois etiā in corpibz nris. Dūc enim
per Pauluz dī. Nostra p̄uersatio in
celis ē: vnde etiā saluatorē expecta-
mus dñm nrm̄ iesuz xpm̄ q̄ reforma-
bit corpus hūilitatis nostre p̄figura-
tū corpori claritatis sue. Erūt ḡ tūc
electoz corda claritati dñici corpori
p̄figurata. que r̄ si equalitatē glie ei⁹
nō habēt p̄ naturā/ similitudinē tñ con-
figuratiōis eius habebūt p̄ gr̄am: qz
vtiqz similitudo vite ei⁹ nunc in moribz
trahit̄ electoz/ r̄ in resurrectōe seque-
tur similitudo eternitatis in mēte: qm̄
videbim⁹ eū sicuti ē. Ad h̄ q̄ppe san-
cti om̄es ad illa gaudia eterna perue-
D iij,

Abi. 5.

Ero. iij.

Jaco. j.

1. Joā. iij.

Phil. iij.

Gregoriane exceptiones.

Ps. xxxiij.
iiij.

nient ut esse deo filios possint: et tamen scriptum est. **D**ne q̄s filius tuus: Et iterum. **B**ut quis filius erit deo nisi filios dei: **U**nde ergo filios: et unde non filios: nisi quia: et filios erunt ad imaginem: et tamen non erunt filios ad equalitatem. **A**spiciendo quippe ad eternitatem dei sit eis ut sint eterni: et dum visionis eius donum percipiunt/ex preceptione beatitudinis imitantur quod vident. **E**t filios ergo sunt: quia beati sunt. et tamen creatori filios non sunt quia creatura sunt. **E**t sunt itaque quantumdam dei similitudinem: quia non sunt finis: et tamen in circumscriptione equitatem non habent: quia circumscriptionem habent.

De differētia quā in oratione patitur mala conscientia. **M**oralium libro. x. et. xvij. **C**apitulum. viij.

Sciendum est quod quisquis a preceptis divinis discordat opere: quatenus ea audit corde suo reprehendit atque confundit: quia id quod non recerit memoratur: nam in quo se errasse considerat: ipsa se latentem conscientia accusat. **M**ens etiam ab spei fiducia protinus frangitur: si intentis precibus necesse ducit culpe memoriam mordet. **D**iffidit namque se posse accipere quod appetit: que profecto reminiscitur nolle se adhuc facere quod divinitus auditur. **N**unc per Joannem dicitur. **S**i cor vestrum non reprehenderit nos: fiduciam habemus ad deum: et quicquid petierimus ab eo accipiemus. **N**unc Salomon ait. **Q**ui avertit oculos suos ne audiat legem: oratio eius erit execrabilis. **C**or quippe nos in petitione reprehendit: cum resistere se preceptis eius que postulat meminit. **E**t oratio fit execrabilis: cum a censura legis avertitur: quia dignum profecto est ut ab eius beneficiis sit quisque extraneus: cur namque iustionibus non vult esse subiectus. **Q**uia in re

hoc est salubre remedium: ut cum se memorem ex memoria culpe reprehendatur: prius in oratione desinat quod erravit: quantum erroris macula cum fletibus tergit in petitione sua cordis facies ab auctore mundicia videatur: et tunc sicut Joannes dicit. **F**iducia habentes ad deum quicquid petierimus ab eo accipiemus. **S**i enim id quod precepit facimus: ita quod penitus obruebimus. **T**unc quippe iuxta Joannis vocem cor seducta in oratione accipit: cum sibi vite pravitatis nulla preterit. **V**alde namque apud dominum vitiaque bec sibi necessario pregruunt: ut et oratione operatio et operatione fulciatur oratio.

Qualiter in hac vita deus videtur ab hominibus possit vel non videri. **M**oralium libro. xvij. **C**apitulum. ix.

Um nemo vidit unquam. **C**um testamenti veteris presertim in uocem multos horum teste ipsa sacre elocutionis historia deum vidisse cognoscit. **E**ndit quippe Jacob dominum: qui ait. **V**idi dominum facie ad faciem: et salua facta est anima mea. **U**nde Moyses dominum de scriptum est. **L**oquebatur dominus ad Moysen facie ad faciem: sicut loquitur homo ad amicum suum. **E**cce testamenti veteris presertim deum se vidisse testati sunt: et tamen Joannes ait. **D**eum nemo vidit unquam. **Q**uid est huiusmodi quod patet datur intelligitur: quia quidam hic mortaliter vivunt: vident per quasdam imagines deum potest: sed per ipsam naturam suam ipse non potest: ut anima gratia spiritus afflata per figuram quasdam deum videat: sed ad ipsam vim eius essentie non pertingat. **N**unc est enim quod Jacob dicit se deum vidisse testatur: hunc non nisi in angelo vidit. **N**unc est quod Moyses dicit cum deo facie ad faciem loquebatur sicut homo solet loqui cum amico suo: et in ipsa forma sue locutionis dicit. **S**i inveni gratiam in

1. Jo. iij.

Prover. xvij.

1. Jo. iij.

1. Jo. iij.

1. Jo. iij.

1. Jo. iij.

Super epist. Joānis .I. CXLIII

Aspectu tuo: ostēde mihi remeti p̄m
manifestet videri te. **Terre** em̄ si
de^o nō erat cū quo loquebatur/ ostēde
mihi deū diceret/ z nō ostēde remeti
ip̄m. Si autē z deus erat cū quo fa-
cie ad faciē loquebatur/ cur se petebat
videre quē videbat. **Sed** ex hac ei⁹
petitōe colligit: quia eū sicutabat p̄ in-
circūscipte nature sue claritatē cerne-
re quē iā cepat p̄ quasdam imagines vi-
dere: vt sicut sup̄na essentia mētis ei⁹
oculis adesset: quatin⁹ ei ad eternita-
tis visionē nulla imago creata corpo-
raliter inesset. **Et** viderūt ḡ patres
veteris testamētī dñm: z tñ iuxta Jo-
annis vocē deū nemo vidit vnq̄s: q̄a
in hac mortali carne consistētibz z vi-
deri potuit per quasdam circūsciptas
imagines: z videri nō pōt per incir-
cūscriptū lumē eternitatis. **Sin** ve-
ro a quibusdā potest in hac adhuc cor-
ruptibili carne viuētibz/ sed tamen
inestimabili virtute crescentibz quodā
prelatis acumine eterna dei cla-
ritas videri. hoc quoq; a beati Joan-
nis sentētia nō abhorret/ q̄ ait. **Deus**
nemo vidit vnq̄s: quoniam q̄squis sa-
pientia que deus est videt/ huic vite
sūdit⁹ mori: ne iam eius amore te-
neat. **Nullus** quippe eū videt qui ad-
huc carnaliter viuūt: q̄a nemo p̄t am-
plecti deū simul z seculū. **Qui** enim
deū videt: eo ipso mori: quo vel intē-
tione cordis/ vel affectu opis ab his
vite delectationibz tota mente se-
paratur. **Quā** ad eundē q̄q; **Moyse**
dicūt. **Non** enim videbit me hō z vi-
uet. **Ac** si aperte diceret. **Nullus** vn-
q̄s deum videt spiritaliter/ z mundo
viuit carnaliter.

De duobz p̄ceptis charitatis. **Mo-**
ralium lib. viij. **Capitulum** x.

Qui nō diligit fratrem suū quem
videt/ deū quē non videt quō
pōt diligere? **Duo** sunt p̄cepta chari-
tatis: dei videlz amor: z primi. **Per**
amorē dei amor primi gignit: et per
amorē primi dei amor nutrit. **Na**z q̄
deū amare negligit/ p̄fecto diligere
proximū nescit. **Et** tūc pleni⁹ in dei
dilectiōe p̄ficiunt: si i eiusdē dilectio-
nis gremio p̄us primi charitate la-
scramur. **Quia** em̄ amor dei amorē
primi generat: dicitur⁹ per legē dñs
diliges primū p̄misit dicēs. **Diliges**
dñm deū tuum: vt scilicet in terra pe-
ccatoris nostri p̄us amoris sui radicē
figeret: quatin⁹ per ramos postmo-
dū dilectio fraterna germinaret. **Et**
rursus quia amor dei ex primi amo-
re coalescit: testat **Joānes** qui incre-
pat dicēs. **Qui** nō diligit fratrem suū
quē videt/ deū quē nō videt quō po-
test diligere? **Que** tamē diuina diles-
ctio per timorē nascit: sed in affectus
crescendo permutatur.

De innumeris operibz charitatis
Moralium libro. x. **Capitulum** xi.

Charitas ad cūcta virtutū facta
dilatata: que a duobz q̄dem p̄-
ceptis incipit: sed se ad innumera ex-
tendit. **Hui⁹** namq; charitatis initiū
dilectio dei est/ ac dilectio primi. de
qua dilectiōe **Joānes** dicit. **Et** hoc mā-
darum habent⁹ a deo: vt qui diligit
deū/ diligat z fratrem suū. **Sed** dei di-
lectio p̄ tria distinguit: quia ex toto
corde/ ex tota ania: z ex tota fortitudi-
ne diligit/ z dicitur iubet. **Qua** in re nos-
tandū est q̄ diuin⁹ sermo cum deus
diligat p̄cipit: non solū narrat ex quo/
sed etiā informat ex quāto: cū subiun-
git/ ex toto: vt videlicet qui perfecte
deo placere d̄siderat/ sibi d̄ se nihil re-

i. Jo. iij.

Dcur. vi.

i. Jo. iij.

Nota

Abi. 5.

Gregoriane exceptiōnes

Mat. vii

Inquit. Proximi autem dilectio ad
duo precepta dicitur. ut cum et per quen-
dam iustum dicitur quod ab alio tibi otio sic-
ri vide ne tu alteri facias: et per semet-
ipsam veritas dicit. Que vultis ut faci-
at vobis homines ita et vos facite
illis. Quibus duobus scilicet utriusque testa-
menti mandatis per unum malicia compe-
scitur per aliud benignitas preroga-
tur ut mali quod pati non vult quis-
que non faciens cesset a nocendi opere
et rursum bonum quod sibi fieri appetit
impedens erga utilitatem proximi se
exerceat ex benignitate. Sed
hec nimis dum sollicita inten-
tione cogitantur cor ad innumera vir-
tutum ministeria tenditur ne vel ad in-
ferenda que non debet desideria in-
quieta mens feruat vel erga exhibe-
nda que debet ocio resoluta torpescat.
Nam cum cavet alteri facere quod ne-
quaquam vult ab altero ipsa tolerare sol-
licita se intentione circūspicit ne super-
bia eleuetur: et versus ad despectum pro-
ximi animum deiciens exaltet ne ambi-
tio cogitationem laniet cumque hanc
ad aliena appetenda dilatat angustet
ne cor luxuria polluat et subiectum de-
siderijs per illicita corrumpat ne ira
exasperet et versus ad proferendas con-
tumelias inflammet ne immoderate
linguam loquacitas pertrahat: cumque
versus ad lasciviam obsecrationis exten-
dat ne odium malicia excitet et os ver-
sus ad iaculum maledictionis irriter.
Et rursum cum cogitat ut ea alteri fa-
ciat que ipsa sibi fieri ex altero expe-
ctat pensat nimis ut malis bona ut
bonis meliora respondeat ut erga pro-
prios mansuetudinē longanimitatis
exhibeat ut malicie peste laqueantibus
gratia benignitatis impendat ut de-

scordēs pacem uniat: ut cōcordēs
ad cōcupiscēntiam vere pacis accen-
gat ut indigētib; necessaria tribuat
ut errantē via rectitudinis ostē-
dat ut afflicto verbo et compassiōe
mulceat ut accensos in huius mundi
desiderijs misericordie restringat ut
minas potentis ratiocinatione mi-
get: ut oppressorum angustias quā-
pualet opuletur ut foris relictis do-
oppenat patientiā ut intus supben-
tibus exhibeat cum patientia discipli-
nā: ut erga errata subditorū sic man-
suetudo zelum temperet quatinus a ius-
ticie studio non emoretur sic ad vlti-
mē zelus feruat ne tñ pietatis limi-
tē feruendo transcendat ut ingratos
beneficijs ad amores puocet ut gra-
tos quosque ministris in amorem
uet ut proximū mala cum corrigere
nō valet taceat et cum corrigi loquitur
do possit silentiū cōsensū esse per-
scat ut sic ea que tacet toleret ne tñ in
animo virus doloris occultet ut sic
maliuolis minus benignitatis exhi-
beat ne tñ per gratiam a iure recitudi-
nis excedat ut cuncta primis que pro-
ualet impēdat sed bec impēdendo
nō tumeat: ut sic in bonis que exhibet
tumoris precipitiū paucaet ne tñ a bo-
ni exercitio torpescat ut sic que possit
detribuat quatinus quā sit largitas
remunerantis attendat ne cum terrena
largi suaz plusquam necesse est inopiam
cogitet: et in oblatione muneris hila-
ritatis lumen tristitia obicuret. **L**a-
ritas igitur si mentē plene cepert hanc
ad innumera opa multiformiter ac
In homelia .ix. scilicet parti (cōdit
sup Ezechielē. Et in homelia super
Euangelium Si quis diligit me.
Est itaque in dicitōne dei necessitas

Super epl. Joan. III. CX LV.

rio tenēda fides et vita/in dilectione
 vero primi debet sumopere patientia
 et benignitas custodiri. Est enim in di-
 lectione dei necessaria fides et vita/
 qua videlicet scriptum est. Sine fide im-
 possibile est placere deo. Et rursus
 scriptum est: Fides sine operibus mortua
 est. Probatio ergo dilectionis: exhi-
 bitio est operis. Hinc iohannes in epla
 sua dicit. Qui dicit quia diligo deum. et
 mandata eius non custodit/mendax est.
 Vere enim diligimus si ad mandata eius
 nos a nostris voluptatibus coartamus
 Nam quod adhuc per illicita desideria de-
 fluit: profecto deum non amat/qua ei in
 sua voluptate traditur. Est autem in di-
 lectione primi nobis patientia et be-
 nignitas conservanda: quia de eadem dile-
 ctione scriptum est. Caritas patiens est:
 benigna est. Patiens scilicet ut illata a p-
 rimis mala equanimiter possit. Be-
 nigna autem ut sua bona primis desit
 derabiliter impendat.

De Impenitentia. Moralium Li-
 bro. xvj. Capitulum. xij.

Peccatus illud usque ad inferos
 ducit quod ante finem vite presentis
 per correptionem et penitentiam non emen-
 datur/de quo videlicet peccato per Joan-
 nem dicit. Est peccatum ad mortem non pro
 illo dico ut roget quis. Peccatum nam-
 que ad mortem est peccatum usque ad mortem
 quia scilicet peccatum quod hic non corrigitur/
 eius venia frustra postulat.

In homelia nona secunde partis
 super Ezechielem.

Hoc autem inter peccatum et delictum di-
 stat. quod peccatum est mala facere: delictum
 vero bona derelinquere quod sumope-
 rum tenenda. Et certe peccatus est in
 opere: delictum in cogitatione.

Explicunt exceptiones de epistola

la Joannis prima.

Incipiunt ecce
 ptiones de tertia beati Joannis epla
 Qualiter contra linguas detrahē-
 tiū pparari debemus. In homelia.
 ix. sup Ezechielē. Cap. i.

Notre

pes non recipit nos
 Magna indiget
 inquisitione/cur re-
 cti via operis tes-
 nem. Extra semper debemus derogari
 tum verba despiceret: aut certe aliquan-
 do cōpescere. De qua re sciendum est/
 quia linguas detrahentium sicut nostro stu-
 dio non debemus excitare ne ipsi peccan-
 tia per sua malicia excitatas debemus
 equanimiter tolerare ut nobis meriti
 tum crescat/aliqui autem cōpescere ne de
 de nobis mala disseminat eorum quod au-
 dire nos ad bona poterat innocentiū
 corda corumpat. Hinc est enim quod Jo-
 hannes obrectatoris sui linguas redar-
 guit dicens. Is qui amat primatum gere-
 re in eis diotrepes non recipit nos.
 Propter hoc si venero comoneam
 opera eius quod facit verbis malignis garru-
 rices in nos. Hinc paulus de detrahē-
 tibus corinthiis loquitur dicens. Episto-
 le inquam graves sunt et fortes. presen-
 tia autem corporis infirma et sermo cō-
 temptibilis. Nec cogitet quod cuiusmodi est
 quia quales sumus verbo per eplam absentes
 tales sumus presentes in opere. Hi enim
 quorum vita in exemplo imitationis
 est posita debent si possunt detrahentium
 sibi verba cōpescere/ne predicatores
 eorum non audiant quod audire poterat: et
 in pravus moribus remanentes: bene vi-

ij. Jobi
 ca. unico.

Deo. ij.

Jaco. ij.

Jo. ij.

Co. iij.

Jo. iij.

ij. Co. ij.

E